

Devlet Yükseköğretim Kurumlarımızın Değerli Temsilcileri,

Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Tıp ve Sağlık Eğitimi Bağlamında Üniversite Hastaneleri Çalıştayına hepiniz hoş geldiniz.

Bugün itibariyle yükseköğretim kurumlarımızda aktif olarak tıp eğitim ve öğretimin sürdürüldüğü Devlet tıp fakültelerinin sayısı 91'dir. devlete ait tıp fakültelerinde 92.159 öğrencimiz, vakıf üniversitelerine bağlı tıp fakültelerinde ise 18.152 öğrencimiz hekim olmak için öğrenim görmektedir. Türkiye'de 110.331 öğrenci tıp fakültelerinde okumaktadır.

Tıp öğrencilerimizi devlete ait tıp fakültelerimizde yaklaşık 14 bin öğretim üyesi yetiştirmektedir. Tıp fakültelerimizde ve üniversite hastanelerinde lisans öğrencilerinin yanı sıra tıp fakültelerimizin sorumluluğunda tıpta uzmanlık programlarında eğitim gören tıpta uzmanlık öğrencileri ve diğer lisansüstü program öğrencilerinin de öğrenim gördüğünü eklemek gerekir.

Altı yıllık tıp eğitiminin son 3 yılı ile tıpta uzmanlık programlarının tamamı üniversitelerimizin kendilerine ait olan veya Sağlık Bakanlığına ait olup birlikte kullanım protokolleri yapılarak "üniversite hastanesi" hüviyeti kazanan sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde sürdürülmektedir. Üniversitelerimizin yaklaşık yarısının (44 üniversite) kendisine ait hastanesi bulunurken diğer üniversitelerimiz afiliye hastanelerde eğitim ve öğretim hizmetlerini sürdürmektedirler.

Toplumsal ve ekonomik gelişmenin en temel öğelerinden biri sağlık hizmetlerinin yaygın, erişilebilir ve etkin sunumunu gerçekleştirebilmektir. Türkiye Cumhuriyeti devleti ve hükümeti, son yıllarda dünya ölçeğinde örnek kabul edilen yaygın bir sağlık hizmetini aziz milletimize ulaştırmayı başarmıştır. Zengin fakir yaşlı genç demeden bütün toplum kesimleri bu sağlık hizmetlerine ulaşabilir olması bu başarının bir başka göstergesidir.

Son yıllarda büyük şehirlerde gözlemlenen nüfus yoğunluğu, yaşlı nüfusun artması, sağlık hizmetlerine erişimin kolaylaşması, hızlı gelişen sağlık teknolojileri gibi nedenler, bir yandan sağlık harcamalarının artmasına sebep olurken diğer yandan da sağlık hizmetlerinin finansman yapısına hem kamu kesiminde hem de özel kesimde konuya ilişkin tartışmaların yaşanmasına yol açmaktadır. Sağlık hizmetleri harcamalarında meydana gelen genişlemenin yanı sıra sağlık hizmetlerine ayrılan mali kaynakların sınırlı bir çerçevede kalması sağlık hizmetleri sunan kurumların maliyet yapılarını kontrol altına alma ve kaynakların daha etkin kullanılacağı verimli finansal yöntemleri ortaya koyma gereksinimini gündeme getirmektedir.

Üçüncü basamak sağlık hizmetleri; yüksek bilimsel ölçütler içinde eğitim ve araştırmayı önceleyen üniversite sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde yürütülmektedir. Nitelikli sağlık elemanlarının yetiştiği ve görev yaptığı bu mekanlara başvuran hastaların çoğu zaman özellikli tedavi süreçlerine ihtiyaç duymaları bu merkezlerde hizmetlerin gerektirdiği teknik kapasitesi yüksek cihazların gittikçe artan kullanımını zorlamaktadır. Kaynak arayışının önemli sebeplerinden biri de bu özellikli tedaviler için gerekli teçhizatı temin etmek ve bunların çalıştırılması için gerekli bakım ve sarf malzemelerinin sürekli akışını sağlamak mecburiyetidir.

Bilindiği gibi, 2547 sayılı kanun çerçevesinde Rektörlüğe bağlı Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi olarak eğitim, araştırma ve sağlık hizmeti sunan Üniversite hastaneleri ister üniversiteye ait olsun isterse afilyasyon kapsamında olsun belirlenen asgari standartlara sahip olma gerekliliği haricinde önemli farklılıklara sahiptir.

Üniversite hastaneleri arasında da yatak sayıları, bulunduğu coğrafi bölge, hasta ve hastalık farklılıkları, çalışan sayıları (öğretim üyesi, asistan, yandal asistanları, kadrolu, taşeron işçi...), öğrenci sayıları, afiliye hastane veya afiliye olmayan hastaneler, hastanelerin mevcut ekonomik durumları, hastanede yapılan özellikli işler... gibi birçok kalemde farklılıklar vardır.

Değerli Katılımcılar,

Sağlık hizmeti karar süreçleri hizmetin doğası gereği aciliyet ve hızlı çözüm üretilmesi zorunlu bir alandır. Üst düzey sağlık hizmet sunumunun yanı sıra üniversite hastanelerinde çalışan öğretim üyelerinin asli görev ve sorumluluk alanı; derin ihtisaslaşma sonucu ciddi bir tıbbi bilimsel birikim, özel zaman ve enerji gerektiren eğitim ve öğretim (lisans, yüksek lisans, doktora, yan dal) ve araştırma faaliyetlerinin bulunmasıdır.

Bu değerli yapıların, yani üniversite hastanelerinin eğitim ve öğretim faaliyetlerini de etkileyecek düzeyde önemli meseleleri vardır. Müşterek problemlerin yanı sıra afiliye olup olmamalarına göre sorunlar da farklılık göstermektedir.

Kendisine ait hastanesi bulunan üniversitelerimizde diğerlerinin yanı sıra hastane işletmelerinin mali sürdürülebilirliğine ilişkin hususlar en önemli meselelerin başında gelmektedir. Bu konuda YÖK ve üniversitelerimizin ısrarlı takipleriyle yapılan bazı iyileştirmeler henüz arzu edilen düzeye ulaşabilmiş değildir. Müteaddit defalar yapılan “Ekonomi Koordinasyon Kurulu” toplantılarında mutabık kalınan hususların sadece cüz’i bir kısmı hayata geçebilmiş olup sorunların hallerinde yeterli olmamıştır. Üniversite hastanelerinin mali sorunlarının Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bu yılın Haziran ayında yeniden düzenlenen Ekonomi Koordinasyon Kurulunun gündemine alınması sorunların hızlı çözümü açısından önemli bir fırsat olacaktır.

Üniversitelerimizin Sağlık Bakanlığı ile birlikte sağlık hizmetleri sundukları afiliye hastanelerinin de kendisine mahsus meseleleri vardır. Bu hastanelerimizde “Sağlık Bakanlığına Ait Kurum ve Kuruluşlar ile Devlet Üniversitelerinin İlgili Birimlerinin Birlikte Kullanım ve İşbirliği Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında yapılan afilyasyon protokolü ve buna bağlı olarak üniversitelerimizin öğretim üyelerinden imzalanması istenen sözleşme metninden kaynaklanan muhtelif meseleler dikkat çekmektedir. Bu yönetmelikte yer alan üniversitelere ödenen BAP paylarının kesilmesine ilişkin karar bazı üniversitelerimiz tarafından yargıya taşınmış ve dava üniversitelerimiz lehine sonuçlanmıştır. Keyfiyet, gereği için Sağlık Bakanlığına yazılmış durumda olup bu yargı kararına binaen Sağlık Bakanlığında birlikte kullanım protokolü imzalamış üniversitelerimize eskisi gibi bilimsel ve inovatif araştırmalara harcadıkları döner sermaye paylarının ödenmesi için gerekli kolaylığın sağlanması beklenmektedir.

Aradaki farklılıklara rağmen kendi hastanesini işleten olsun, Sağlık Bakanlığı ile afilyasyon içinde olsun üniversite hastanelerimizin karşı karşıya kaldığı meseleleri sadece finansal yönetim tartışmaları etrafında düşünmek yerine bütüncül bir yaklaşım içinde ele almak daha doğru bir

yöntem olacaktır. Hastane işletme usul ve esasları dahil olmak üzere, ilaç ve cihaz satın alımına dair ihale usulü, KDV ödemeleri, hastanelerin bütçeleme usulleri, sağlık personelinin özlük hakları, mesai dışı sağlık hizmetleri, intörlük, uzmanlık, hekimlerin sağlık hizmeti ve akademik performansının ölçümleri gibi idari, mali ve akademik konuları sistematik bir şekilde ele almalıyız ve sürdürülebilir ve daha yüksek standartlarda sağlık hizmetleri, kaliteli tıp eğitimi ve tıbbi akademik üretkenlik gibi başlıklar altında bu meselelere çözüm aramalıyız diye düşünüyorum.

Değerli mesai arkadaşlarım, bugünkü toplantımızın ana odağını tıp fakültelerimizin hizmet verdiği hastaneler oluştursa da tıp fakültelerimizin eğitim ve öğretim konularına da bir ölçüde dokunmak isterim.

Yükseköğretim kurumları, sadece ders alınan ve ders anlatılan ya da hizmet sunulan mekanlar değildir. Uygulamalı eğitimlerin en yoğun olarak kullanıldığı birimlerden olan tıp fakültelerinde yüz yüze eğitim sürelerinin azalmasına bağlı olarak COVID-19 küresel salgını döneminde de kampüs ortamına, akran ilişkilerine, sosyal ve kültürel faaliyetlerin eksikliğinin olumsuz yönlerine hepimiz şahit olduk. Yükseköğretim, gençlerimize araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile “gönüllülük faaliyetleri” dahil sosyal ve kültürel faaliyetler ile spor faaliyetleri açısından da imkân sağlamalıdır. Kampüs yaşamının her türlü olanağı değerlendirilmelidir. Nitelikli lisansüstü öğrencilerin de farklı alanlarda kazanımları için uygun ortamlar oluşturulmalı, akranlarıyla çalışmaları, kulüp faaliyetleri, sanat ve spor aktiviteleri, akademik ve idari personelle birlikte kampüs hayatı önemsenmelidir.

Bütün fiziki alanlar, kütüphane alanları yükseköğretim kültürünün gelişmesine olanak sağlayıcı olmalıdır. Öğretim üyelerinin kampüste bulunması, ders dışı öğretim üyesi- öğrenci iletişimini ortaya koyabilecek alanlar oluşturulması, üniversite ortamlarımızın zenginleştirilmesi için çeşitli vizyoner hedefler konmalıdır. Özellikle her türlü bağımlılıkla mücadele açısından da öğretim üyelerimize ve üniversite yönetimlerine büyük görevler düşmektedir.

Yine devlet yükseköğretim kurumlarının kendi misyonları çerçevesinde gönüllülük faaliyetlerine önem vermeye başlamış olması, gençlerin özgüvenlerine katkı sağlayacak çalışmalarda yer almalarını da desteklemek üzere Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu arasında yapılan protokol ile desteklenen Genç Ofislerin kurulmaya başlanmış olması da kampüs yaşamında sağlanan olanaklar açısından sevindiricidir.

Değerli hocalarımız,

Devlet üniversitelerimizin kendilerine ait olsun ya da olmasın hastanelerinde mevcut durum, iyi uygulama örnekleri, sorunlar ve çözüm önerilerini dinleyeceğimiz bu çalıştayımızın verimli geçmesini temenni ediyorum, başarılar diliyorum.

Erol Özvar

Yükseköğretim Kurulu Başkanı

Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Tıp ve Sağlık Eğitimi Bağlamında Üniversite Hastaneleri Çalıştayı

27 Aralık 2021, YÖK Konferans Salonu